

КІРІСПЕ

Егеменді еліміздің қоғамдық - саяси, әлеуметтік - экономикалық бетбұрыстарына қарай болашақ ұрпақты тәрбиелеуде басты шығармашыл тұлғаны дайындау мектепке дейінгі ұйымнан басталады. Шығармашыл тұлғаны тәрбиелеуде бейнелеу өнерінің орны ерекше. Қазақстан Республикасының "Білім беру туралы Заңында" жеке адамның шығармашылық, рухани адамгершілік пен салауатты өмір салтының берік негіздерін қалыптастыру білім беру жүйесінің басты міндеттерінің бірі деп көрсетілген.

Баланың жеке тұлғасын қалыптастыруда көркем-шығармашылық қызметтің әртүрлі түрлері: сурет салу, мүсіндеу, қағаздан фигураларды кесу және оларды жапсыру, табиғи материалдардан жасалған әртүрлі құрылымдарды жасау және т.б. баға жетпес маңызға ие. Бір күні бала өз суреттерінде, аппликацияларында, ұсақ-түйектерінде не білгенін, көргенін, бастан кешкенін айтуға ұмтылады. Ол тек меңгере бастаған баланың бейнелеу қызметі білікті басшылықты қажет етеді. Бірақ әрбір тәрбиеленушінің табиғатқа негізделген шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін педагог бейнелеу өнерінде, балалар шығармашылығында өз бетінше түсінуі, көркем қызметтің қажетті тәсілдерін меңгеруі тиіс. Бұл оқу құралы оған көмектеседі. Оқу құралының негізгі мақсаты-балалардың бейнелеу қызметін үйрету, шығармашылығын дамыту бойынша жұмыс әдістемесінің мәселелерін ашу.

Балалар бейнелеу шығармашылығы педагог тарапынан мақсатты басшылық еткен жағдайда ғана табысты дами алады. Мұндай басшылық тәрбиеші балаларды нені және қалай үйретуді білетін, өнер саласында қажетті дайындығы бар, бейнелеу өнері мен шеберлігіне ие болған жағдайда мүмкін болады. Мектепке дейінгі балалардың бейнелеу қызметі көркемдік іс-әрекет түрі ретінде эмоционалдык, шығармашылық сипатта болуы тиіс. Педагог бұл үшін барлық жағдай жасайды: ол ең алдымен шындықты эмоциялық-бейнелі қабылдауды қамтамасыз етеді, эстетикалық сезімдер мен көріністерді қалыптастырады, бейнелі ойлау мен қиялды дамытады, балаларды бейнелерді жасау тәсілдеріне, оларды мәнерлеп шешу құралдарына үйретеді. Оқу құралында бұл барлық сұрақтар әр қызмет түріне қатысты ашылады: сурет салу, мүсіндеу, жапсыру, құрастыру.

Тәрбиешінің басшылығымен мектепке дейінгі баланың шығармашылығы ерекшелікке ие болады: ең қарапайым бейнелеу іскерліктерін меңгере отырып, ол сурет салу, мүсіндеу, жапсыру (анаға, әкесіне, әжесіне мерекеге, туған күніне сыйлық ретінде) орындауға, басқаларға пайдалы нәрсе жасауға, мысалы, құстарға шөп тұқымдарын егу үшін қорапшаны, ағасы мен әпкесі үшін ойнату және т.б. тілек білдіреді.

Балаларды бейнелеу іс-әрекетіне үйрету және олардың шығармашылығын дамыту жетістігінің басты шарттарының бірі-әрбір балаға жеке көзқарас. Мұндай тәсілді жүзеге асыру үшін, балалардың іс-әрекеті барысында мұқият бақылау керек, әрбір адамға тән: сурет салу, жапсыру немесе жапсыру процесінде балада қандай қиындықтар туындайды, ол осы сабақтарға қалай жатады, олардың қайсысы артықшылық береді және т. б.

Әрине, балалардың бейнелеу қызметіне әсер ететін жеке ерекшеліктері мұнымен шектелмейді және тәрбиеші оларды білуі керек. Бұл оған балалардың бейнелеу шығармашылығын тиімді басқаруға, қажетті көмек көрсетуге, балалардың қандай да бір әрекеттерін әдепті бағыттауға мүмкіндік береді.

Балаларды бейнелеу қызметі құралдарымен тәрбиелеудің жаңа әдістерін іздестіруді жалғастыру өте маңызды. Тек шығармашылықпен жұмыс істейтін педагог ғана шығармашылық тұлғаны қалыптастыра алады.

Оқу құралының құрылымы қолданыстағы бағдарламаның талаптарымен және балалардың бейнелеу өнері туралы ғылымның қазіргі даму деңгейімен негізделеді.

Эстетикалық тәрбие қоғамдық тәжірибеге, адамдар қарым-қатынасына, олардың қажеттіліктеріне, көзқарастар мен көркемдік талғамдарына бірте-бірте еніп келеді. Осыған байланысты мектепалды жасындағы балаларға эстетикалық тәрбие беру талабы өсіп отыр. Бейнелеу өнері балаларға эстетикалық тәрбие беруді, шығармашылық тәжірибе мен балалардың эстетикалық көзқарастарын қалыптастыруды көздейді. Бейнелеу өнерін оқыту әдістемесі педагогикалық ғылымның бір саласы, ол практикалық жұмыс тәжірибесін теориялық ғылыми жүйелендіріп таратады. Мектепке дейінгі бейнелеу әдістемесі педагогика ғылымы, психология, эстетика және өнертану негіздерін басшылыққа алып дамиды. Ол бейнелеу өнеріне оқытудың жаңа ереже заңдылықтарын жасайды, жинақтайды, ұсынады. Бұл әдістемені бейнелеу өнерін оқытудың ғылыми әдістемесі деп алуымызға

болады. Педагогикалық жұмыстағы әдістемелік өсу, педагогикалық іскерлік дағдыларын меңгеру мұғалімнен белгілі бір қабілеттілікті және бейімділікті талап етеді, өйткені ол қиын да, күрделі және аса жауапты педагогикалық өнер. Оқу құралы бейнелеу өнері пәнін оқығудың негізгі мәселелерін қамтиды. Әдіскерлердің ұзақ жылғы бай тәжірибесіне сүйеніп көркемдік білім мазмұнын игерудің дәстүрлі әдіс-тәсілдері мен қазіргі заманғы оқыту технологиясы тұтас бірлікте қарастырылады.

Осы мақсатқа сәйкес оқу құралының бөлімдерін, тақырыптарын жаңа мазмұнмен байытуда мектепке дейінгі педагогика мен психология ғылымдарындағы концептуалдық жаңа бағыттар, идеялар басшылыққа алынды. Бұл жағдай оқу құралына теориялық сипат береді және жоғары оқу орындары студенттеріне арналған. Автор осы оқу құралы жоғарғы оқу орындарында білікті педагогтарды дайындауға көмек көрсетеді деп үміт артады.